

Preventivní program školy

Školní rok 2024/2025

Základní škola a Mateřská škola Březová, okres Opava, příspěvková organizace
Březová 78, 747 44

Obsah

<u>OBSAH.....</u>	<u>2</u>
<u>CÍL.....</u>	<u>3</u>
1. <u>KOORDINACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT NA ŠKOLE.....</u>	<u>3</u>
2. <u>ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ.....</u>	<u>3</u>
3. <u>METODICKÉ UČEBNÍ MATERIÁLY A DALŠÍ POMŮCKY .....</u>	<u>3</u>
4. <u>METODY PRÁCE.....</u>	<u>4</u>
5. <u>DOPROVODNÉ AKCE .....</u>	<u>6</u>
6. <u>DALŠÍ AKTIVITY.....</u>	<u>6</u>
7. <u>RODIČE .....</u>	<u>6</u>
8. <u>VOLNOČASOVÉ AKTIVITY VE ŠKOLE.....</u>	<u>7</u>
9. <u>SPOLUPRÁCE S OSTATNÍMI ODBORNÍKY .....</u>	<u>7</u>
10. <u>SPORTOVNÍ A ZÁJMOVÉ ORGANIZACE.....</u>	<u>7</u>
11. <u>CÍRKEVNÍ ORGANIZACE .....</u>	<u>7</u>
12. <u>PROPAGACE.....</u>	<u>7</u>
13. <u>ZPŮSOB A PRAVIDLA HODNOCENÍ .....</u>	<u>8</u>
14. <u>CÍLOVÉ SKUPINY .....</u>	<u>8</u>
<u>ZÁVĚR.....</u>	<u>8</u>

Preventivní program školy vychází z Metodického doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb.

Cíl

Cílem tohoto minimálního preventivního programu je připravit podmínky pro účinnou prevenci sociálně-patologických jevů (projevů rizikového chování). Věnovat se především vytváření sociálních dovedností u dětí s důrazem na komunikaci, řešení konfliktů, zvládání stresu, sebepoznání a sebehodnocení a nabídnout ve spolupráci s dalšími organizacemi a institucemi konstruktivní alternativu trávení volného času.

1. Koordinace preventivních aktivit na škole

Za koordinace preventivních aktivit odpovídá školní metodik prevence ve spolupráci s třídními učiteli. V rámci své činnosti se podílí na přípravě preventivního programu školy (PPŠ) a jeho realizaci ve škole. Spolupracuje s ředitelem školy, ostatními pedagogickými pracovníky, metodikem prevence v PPP a dalšími institucemi či organizacemi.

- školní metodik prevence – Ing. Renata Wagnerová
- ředitel školy – Mgr. Petr Očadlík
- zástupce ředitele školy – Mgr. Stanislav Mička
- výchovný poradce – Mgr. Radek Čech
- metodik prevence v PPP – Mgr. Lucie Šimečková

2. Školní prostředí

Důležitým výchovným prvkem je školní a třídní prostředí, ve kterém tráví žáci většinu času, proto žáci:

- jsou spolutvůrci tohoto prostředí: školní a třídní výzdoby, udržování pořádku,
- jsou vedeni ke spoluzodpovědnosti,
- aktivně se podílejí na chodu školy (Žákovská unie, vytváření projektových dnů, organizace soutěží).

3. Metodické učební materiály a další pomůcky

Všem pedagogickým pracovníkům jsou volně k dispozici metodické učební materiály a další pomůcky v učitelské části školní knihovny.

Žákům druhého stupně jsou veškeré materiály k dispozici ve školní knihovně, popř. v kmenových učebnách.

4. Metody práce

Z celé škály projevů rizikového chování žáků považujeme pro naši školu za důležité předcházet především:

- projevům agresivního chování, nedostatečné empatii a respektu mezi spolužáky,
- záškoláctví (i skrytému),
- šikaně, kyberšikaně,
- návykovým látkám – tabákové výrobky na školních akcích, alkohol,
- sebepoškozování, poruchám příjmu potravy,
- drobnému vandalismu,
- školním úrazům.

Za významné považujeme také rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- netolismu (závislost na virtuálních drogách – sociální sítě, počítačové hry, mobilní telefon, internetové služby),
- kriminality, delikvence,
- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování výchovy mládeže.

V rámci vzdělávací práce jsou realizovány specifické činnosti a hry zaměřené na osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj sociálně komunikativních dovedností žáků. Výchova ke zdravému životnímu stylu představuje součást vzdělávacího obsahu předmětu výchova ke zdraví a dále je řešena formou mezipředmětové návaznosti.

Výčet vybraných metod a postupů práce:

- výklad (poskytnutí informace),
- samostatná práce (výtvarné práce, slohové práce, eseje na dané téma, referáty atd.),
- besedy, diskuse, hry,
- činnosti zaměřené na osobnostní a sociální rozvoj dítěte,
- týmová spolupráce na tematických projektech,
- vytváření informačních letáků pro rodiče i žáky (např. o kyberšikaně, o závislostech).

1. stupeň

Na 1. stupni se zaměříme na:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (např. formou socioher či modelových situací),

- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říct „ne“,
- začlenění nových žáků do komunity třídy (zejména v 5. ročníku).

2. stupeň

6. ročník

Zaměříme se na:

- další vzájemné poznávání spolužáků,
- budování pozitivních vztahů v třídním kolektivu s důrazem na kooperaci,
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem,
- stanovení pravidel soužití třídního kolektivu,
- vzájemnou pomoc, důvěru a respekt účastníků,
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – agrese, šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.

7. ročník

Naše činnost musí reagovat na celou řadu změn, které přináší zátěžové situace v tomto náročném věkovém období. Rozvoj pubertálního období s celou řadou fyzických a psychických proměn je **obdobím rizikovým pro nástup sociálně-patologických jevů.**

Zaměříme se na:

- hlubší vzájemné poznávání účastníků,
- eliminaci verbálních i neverbálních projevů agresivity mezi spolužáky,
- prohlubování vztahů důvěry v žákovských kolektivech i mezi žáky a pedagogy,
- upevňování kolektivních vztahů s včasným zachytem nežádoucích projevů chování,
- trénink asertivního chování – s důrazem na obranu před manipulací, se schopností říct „ne“,
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí,
- zvládání náročných fyzických a duševních situací (např. stres, agresivita, manipulace),
- umění vyrovnat se s neúspěchem.

8. ročník

Zaměříme se na:

- upevňování vztahů v komunitě třídního kolektivu a vrstevníků,
- odstranění asertivního chování a rozvoj schopnosti přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí,
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků,
- nácvik řešení zátěžových situací,
- sebepoškozování, poruchy příjmu potravy,
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování),
- přehled životních rizik,
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.),
- modelové situace poskytující návody k řešení problémů.

Vhodnou součástí programu jsou kompenzační a relaxační aktivity sportovní a turistické.

9. ročník

Naše činnost mapuje:

- **dosažené výsledky** osobnostního a sociálního rozvoje,
- **fixuje** tyto dovednosti a postoje a **využívá prvků předchozích programů**.

Zaměříme se na:

- odstranění a eliminaci agrese mezi spolužáky,
- upevňování pozitivních vztahů v komunitě třídy,
- cílevědomé budování vzájemné důvěry mezi žáky i mezi žáky a učiteli,
- respektování názoru druhých,
- zážitkové aktivity,
- aktivity podporující příznivé klima ve třídě,
- integrace aktivit souvisejících s výukovými předměty (např. výchova ke zdraví).

Nezastupitelnou roli v celém programu má kvalitní práce a pravidelný kontakt třídního učitele nejen v třídnických hodinách, který žákům pomáhá společně s dalšími pedagogy, výchovným poradcem a speciálním pedagogem řešit jejich školní i osobní problémy.

5. Doprovodné akce

- Kulturní akce – divadelní představení, vánoční koncert, recitační soutěž, koncerty ZUŠ, besídka ke Dni matek, literární beseda.
- Besedy a diskuse s odborníky (např. každoročně pořádána beseda pro žáky devátých tříd s okresním státní zástupkyní na téma trestní odpovědnosti, prezentace k volbě povolání pro žáky devátého ročníku, plánované besedy s významnými osobnostmi našeho regionu).
- Další akce – dopravní výchova, LVVZ, školní výlety, exkurze, škola a příroda, vědomostní soutěže, sportovní soutěže, olympiády, 72 hodin, Den Země.

6. Další aktivity

- Schránka důvěry (sdělování problémů – anonymně, možnost komunikace a dialogu s daným pedagogem).
- Konzultační hodiny ŠMP a VP.
- Individuální konzultace s pedagogem.
- Nástěnka ŠMP s odkazy a dostupnými informacemi k dané problematice.

7. Rodiče

- SRPŠ – jako spoluorganizátor doprovodných akcí a také orgán napomáhající dotvářet celkovou atmosféru školního prostředí.
- Komunikace a kooperace při řešení případných problémů a v neposlední řadě možnost těmto problémům předcházet právě již zmiňovaným dialogem a konzultacemi.

8. Volnočasové aktivity ve škole

- Hodnotné využití času v době před odpoledním vyučováním (školní víceúčelové hřiště, zapůjčení míčů, stolní tenis, stolní fotbal, boxovací pytel, který žáci mohou využít k vybití přebytečné energie, možnost využívat počítačovou učebnu, klavír atd.).
- Školní družina.
- Školní klub.
- Aktivity pod záštitou jiných organizací: výtvarný a hudební obor (odloučené pracoviště ZUŠ Vítkov), sportovní hry a pěvecký kroužek (SVČ Vítkov).
- Školní výlety.
- Školní exkurze.
- Kurzy dopravní a zdravotní výchovy.
- Kurz pohybových aktivit v přírodě, LVVZ (nabídka aktivního trávení volného času).

9. Spolupráce s ostatními odborníky

- Metodik prevence v PPP.
- Spolupráce s PPP a SPC, zejména u žáků s SVPU.
- V oblasti prevence a informovanosti spolupráce s dalšími složkami státní správy ČR (např. okresní státní zástupce na úseku protiprávní činnosti mládeže, PČR).
- OSPOD při MÚ Vítkov.

10. Sportovní a zájmové organizace

V rámci možností spolupráce s místními sportovními a zájmovými organizacemi, a to zejména SDH, TJ atd.

11. Církevní organizace

Úzká a dosud oboustranně prospěšná je spolupráce s místním duchovním p. Petrem Boháčkem a katechetkou Alenou Halamíčkovou především ve věci volnočasových aktivit v rovině duchovní osvěty.

12. Propagace

- Spolupráce s lokálními či regionálním masmédií.
- Školní internetové stránky.
- Školní časopis „Listy břízy“.
- Školní facebook.
- Zpravodaj městyse Březová.
- Nástěnka s fotografiemi ze školních akcí v místním obchodě.

13. Způsob a pravidla hodnocení

Hodnocení bude probíhat na čtvrtletních pedagogických radách nebo ihned po realizovaných akcích a jiných činnostech.

14. Cílové skupiny

- Jednotlivé ročníky – specifický program pro danou věkovou kategorii
- Rodiče
- Učitelé

Závěr

V loňském školním roce jsme zaznamenali zvýšený výskyt případů rizikového chování mezi žáky, zejména ve formě kyberšikany a nevhodného chování na sociálních sítích. Častěji se také objevují případy nedostatečné empatie a respektu mezi spolužáky, které vedou k nárůstu konfliktů a agrese nejen ve škole, ale také na zastávkách autobusů a na veřejných místech v obci.

Rovněž jsme zachytili zvýšenou míru stresu a úzkosti mezi žáky, což může souviset s nevhodným chováním na sociálních sítích. Někteří žáci vykazují známky nedostatku motivace k učení, což se projevuje v poklesu školní úspěšnosti a větší absenci.

Ve školním roce 2024/2025 chceme reagovat na tyto problémy posílením komunikace mezi pedagogy, rodiči a žáky, a také zaváděním nových preventivních programů zaměřených na rozvoj sociálních dovedností, emocionální inteligence a zdravého životního stylu. Byly uskutečněny různé workshopy a besedy s odborníky na téma bezpečnosti na internetu, prevence šikany a duševního zdraví, které měly pozitivní ohlas mezi žáky, pedagogy i rodiči.

Nicméně je zřejmé, že stále existuje prostor pro zlepšení, zejména ve zvyšování povědomí o důsledcích rizikového chování a rozšiřování podpůrných aktivit zaměřených na psychickou pohodu žáků. Také je potřeba klást větší důraz na individuální přístup ke každému žákovi a jeho specifickým potřebám, zejména u dětí s poruchami učení a chování.

Škola si uvědomuje tyto výzvy a vnímá nutnost kontinuálního zlepšování preventivních strategií, aby se zajistilo bezpečné a podporující prostředí pro všechny žáky. Zároveň chceme podpořit pozitivní sociální klima ve škole a posílit vzájemný respekt a spolupráci mezi žáky, ale také mezi žáky a pedagogy, které považujeme za přednost naší školy.

I v tomto roce se zaměříme na adaptaci „nových“ žáků (1. a 5. ročníku) na nové školní prostředí, učitele a spolužáky.

Prevence školních úrazů je naším dlouhodobým cílem. V minulém školním roce se počet úrazů neodchýlil od předchozího období. Zaměříme se na důkladné poučení o BOZP a jeho dodržování, vhodná rozcvička a pohybové aktivity v úvodu hodin TV aj.

Tento dokument zcela jistě nezahrnuje veškeré aktivity, které jsou na naší škole realizovány, protože celá řada výchovných podnětů je žákům poskytována také v rámci jednotlivých předmětů.

V Březové, dne 1. 10. 2024

Zpracovala: Ing. Renata Wagnerová

Příloha č. 1: Školní preventivní program proti šikanování